

2022. márciusi mérnök évfordulók, emlénapok + **programok**

A korona-vírus járvány miatt valamennyi korábban meghirdetett szakmai-program lemondásra, vagy online térbe került!

1. – 100 éve alakult az első magyar rádiós hírszolgálat

Első hazai rádiós hírszolgálat, a Magyar Királyi Posta Rádió-kirendeltségének Budapesti Hírszolgálata, mely a Magyar Távirati Iroda (MTI) közgazdasági híreit közvetítette még a Magyar Rádió megalakulása előtt 1922. március 1-én alakult. Ezt követően az első magyar rádiós hírszolgálat 1923. szeptember 28-án szólalt meg először az éterben. Az adást a csepeli 250 wattos német Huth-adóval sugározták 1928-ig.

1. – 280 éve született Vertics Ferenc mérnök

Hódmezővásárhelyen, 1742. március 1-én született Vertics Ferenc (1742-1800) mérnök, aki dolgozott Moson vármegyében, majd ezt követően az 1769-ből való Sió-térképével részt vett a Sió-Balaton vízrendszer rendezésének előkészítő munkálataiban is. 1780-as években Tolna vármegye mérnöke lett, s 1785-től egyúttal a Hajózási Igazgatóság pécsi kerületének mérnöke is volt. Később fivérével együtt Csongrád, Csanád és Békés vármegyében dolgozott és a Görög-féle Atlaszba ő rajzolta meg Csongrád vármegye térképét. Vertics Ferenc a legképzettebb korabeli mérnökök közé tartozott.

2. - 110 éve született Jánossy Lajos fizikus

Budapesten, 1912. március 2-án született Jánossy Lajos (1912-1978) Kossuth-díjas fizikus, egyetemi tanár, az elmúlt századi hazai fizika egyik legsokoldalúbb tudósa. Berlinben, majd 1936-tól Angliában (London, Manchester) és Írországban (Dublin) vált a kozmikus sugárzás elismert szakértőjévé. 1950-ben hazatért, és a Magyar Tudományos Akadémia (MTA) tagja, tanszékvezető egyetemi tanár, később a Központi Fizikai Kutatóintézet igazgatója és MTA alelnöke lett. A kozmikus sugárzási kutatások hazai fejlesztése és irányítása mellett a fizikai optikai kutatások terén is nemzetközileg jegyzett eredményeket ért el (fotonos interferencia-kísérletek). Ezek mellett elsősorban a kvantumfizika hidrodinamikai modellje, a relativitáselmélet kérdései, és a mérés-kiértékelés általános problémaköre foglalkoztatta. A nevéhez fűződik a Geiger–Müller-csőves koincidencia mérőműszer kifejlesztése és alkalmazása a szekunder kozmikus sugárzás mérésére.

2. – 100 éve született Szepeshegyi István mérnök

Sopronban, 1922. március 2-án született Szepeshegyi István (1922-1992) Eötvös Loránd díjas bányamérnök, gazdasági mérnök. Meghatározó szerepe volt a hazai bauxitbányászat műszaki fejlesztésében, a termelés 2,5-szeres felfuttatásában. 1982-87 között megszervezője és vezetője volt a Tapolcai Bauxitbányászati Gyűjteménynek. Nevéhez fűződik a Véndekhegyi Szentkút megmentése, a Véndekhegyi harangláb felújítása és a „Tapolca Füzetek” címet viselő kiadvány beindítása is.

6. – Energiatakarékossági világnap

A Föld természeti készletei folyamatosan apadnak, ezért fokozottan oda kell odafigyelnünk a rendelkezésre álló energiaforrások minél hatékonyabb felhasználására és a felesleges pazarlás megszüntetésére. A 2000 óta március 6-án idehaza is megtartásra kerülő energiatakarékossági világnap idei szervezői felhívják a figyelmet az energiatakarékosság és a megújuló energiaforrások, valamint a környezettudatosság és a

fenntarthatóság fontosságára. Március 6-án világszerte rengeteg energiatakarékosságra biztató programot szerveznek. E világnap jó alkalom a tavaszi megújulásra és a szemléletváltásra is, így érdemes egy-két programon részt venni.

7. – 10 éves a paksi Atomenergetikai Múzeum

A paksi atomerőmű területén országos sajtónyilvánosság mellett 2012. március 7-én nyílt meg az Atomenergetikai Múzeum (AEM). Magyarországon az 1950-es évek elején kezdtek foglalkozni az atomenergia békés célú alkalmazásának lehetőségével, és 1966-ban született meg a kormányközi megállapodás a szovjetekkel az atomerőmű felépítéséről. Az első földmunkák 1969-ben kezdődtek, majd pár éves leállás után 1973-ban indultak újra. A leállított beruházásnak köszönhetően az újraindult építkezés már egy modernebb reaktortípus kiépítését tette lehetővé. Az atomerőmű építése hazánk XX. századi legnagyobb ipari beruházása, amely hatással volt a hazai ipar fejlődésére. Az építkezésen több mint tízezer ember dolgozott. A folyamatos műszaki, a jó elhelyezési körülmények és a szigorú minőségi követelmények összhatásaként 1982. december 28-án az országos hálózatra kapcsolták az 1. blokkot. Ezzel a mozzanattal kezdetét vette hazánkban a nukleáris bázisú villamosenergia termelése. Ezt a gigantikus építkezést – az ország „atomkorba” történő belépését – kellett a Paksi Atomerőmű saját üzemtörténeti gyűjteménynek, és ma is kell az intézményesített utódjának, az AEM-nak feldolgozni és bemutatni. Az üzemtörténeti gyűjtemény 1992-es létrehozásától kezdve az üzem életében történt fontosabb eseményeket fotókon kellett megörökíteni, és fotóarchívumot kellett létrehozni. A Paksi Atomerőmű üzemtörténeti gyűjteményét 1999-ben emelték múzeumi rangra, ekkor vették fel a hazai múzeumi intézmények anyakönyvébe. Az üzemtörténeti gyűjtemény gyarapodása lehetővé tette, hogy 2010-ben országos szakmúzeumi státuszt kapott és ez egyben országos gyűjtőköri bővítést is jelentett. Az atomerőmű múltjára vonatkozó emlékek összegyűjtése, az utókornak való megőrzése céljából hozták létre az intézményt, de palettája számos újdonsággal bővült: múzeumpedagógiai programok, élményközpontú ismeretátadás stb.

11. – 70 éves a Magyar épületgépészet

A Magyar épületgépészet címet viselő szaklap elődje, az Épületgépészet c. szakfolyóirat 1952 tavaszán jelent meg először. Első főszerkesztője Macskásy Árpád (1904-1977) gépészmérnök professzor volt, aki megteremtette a hazai felsőfokú épületgépészeti oktatást (BME Épületgépészeti Tanszék) és lerakta a szakterület elméleti és tudományos szintű alapjait is.

12. – 120 éve született Bartha Lajos mérnök

Aranyosgyéresen, 1902. március 12-én született Bartha Lajos (1902-1971) mérnök, timföldtechnológus, a mosonmagyaróvári timföldgyár első vezetője. 1927-ben végzett vegyészmérnökként a Műegyetemen, és a nyáron munkába állt az Alumíniumérc Bánya és Ipar Részvénytársaságnál (ALUÉRC). Először a gánti bauxitbánya laboratóriumában dolgozott, majd Bodajkon. A vállalat budapesti kísérleti laboratóriumában több fontos kísérletben vett részt. Hiller József, az ALUÉRC vezetőjének kérésére utazott ki 1932 februárjában Németországba, hogy elsajátítsa a timföldgyártás technológiáját. Hazatérve Magyaróvárra költözött, és már helyi lakosként irányította a timföldgyár építését. Kezdetben cégvezető volt, 1934

szeptemberétől üzemvezető főmérnök, 1940 júniusától helyettes igazgató, majd 1941 márciusától igazgató lett. Szakmai tudásának elismeréseként a magyaróvári gyár vezetése mellett 1941-ben megbízták az almásfüzitői üzem építésével és irányításával is. 1944. április 14-én Hiller József vezérigazgatót a GESTAPO letartóztatta, Mauthausenbe hurcolták, ahol meghalt. Munkakörét a gyakorlatban Bartha Lajos vette át. 1954. december 1-jétől a Vegyipari és Energiaügyi Minisztérium Alumíniumipari Igazgatóságán dolgozott, mint műszaki osztályvezető. 1959-től az ALUTERV keretében az Almásfüzitői Timföldgyár létesítményei főmérnökeként részt vett a gyár bővítésében és korszerűsítésében, ami a hazai timföldgyártást világszintre emelte. Vezetésével valósult meg hazánkban a légkeveréses eljárás, és a vanádium-pentoxid termelés. A miskolci Nehézipari Műszaki Egyetemen előadásokat tartott, s megírta a magyar timföldgyártás történetét.

12. – 140 éve született Schmidt Sándor mérnök

Felsőbányán, 1882. március 12-én született Schmidt Sándor (1882-1953) bányamérnök, feltaláló, bányai igazgató, magyar bányai főtanácsos. 1904-ben szerzett mérnöki oklevelet Selmecebányán, 1905-ben került Dorogra Petrozsényből. 1911-től 28 éven át volt a Salgótarjáni Kőszénbánya Rt. bányavállalat dorogi igazgatója. Igazgatósága alatt újra Dorog lett a szénmedence központja. Az 1915-ben benyújtott, a szénbányászat fejlesztésére vonatkozó terve tartalmazta a munkásság, a tiszti- és mérnöki állomány elhelyezésének megoldását is, a bányászokat és a tisztviselőket centralizáltan, a központi fekvésű, jó közlekedési kapcsolatokkal rendelkező Dorogon kívánta letelepíteni. Elképzeléseinek megfelelően 1916-ban egyszerre kezdték meg a Tisztviselőtelep és az Újkolónia építését. 1919-ben nagyközséggé vált a település, a falu lakossága Schmidt Sándor igazgatósága alatt 2000-ról 8000 főre növekedett. A korábbi vizenyős völgyet munkástelepek foglalták el a vasút mentén, felépült a legtöbb mai közintézmény – városháza, bányakaszinó (ma könyvtár), két iskola, óvodák, bányafürdő, két templom, művelődési ház, kórház, sporttelep, bányaszékház (ma Intézmények Háza) – főként Gáthy Zoltán építészmérnök, Mende Valér építész és Fleischl Róbert építészmérnök tervei alapján. Schmidt Sándort a Tanácsköztársaság idején a dorogi bányászok bújtatták Szamuely Tibor különítményesei elől. Érdekesség: Schmidt Sándor 1933-ban elsőként nyerte el a bányamérnöki doktori fokozatot hazánkban. 1938-ban Budapestre került, ahol a Salgótarjáni Kőszénbánya Rt. vezérigazgató-helyettese lett. 1945 után szakértőként vett részt a Gellért-hegyi földalatti víztározó építésénél. Schmidt Sándort 1953-ban az ÁVH letartóztatta „népellenes szervezkedés” koholt vádjával. Két hónap múlva belehalt a kínzásokba. Tevékenységének köszönhető, hogy Dorog várossá fejlődött, ezért is nevezik a „város atyjának”. Érdemeit a szocializmus alatti vezetők megpróbálták csökkenteni, azonban 1990 után újra elfoglalta jól megérdemelt helyét a kiváló magyar bányamérnökök és Dorog város nagyjai között.

12. – 175 éve született Korbuly József mérnök

Sárosmagyarbenkeszen, 1847. március 12-én született Korbuly József (1847-1914) gépészmérnök. Eredetileg kovács- és géplakatos volt, mérnöki tanulmányait a megtakarított pénzéből végezte. Az akkoriban alakult Magyar Államvasút (MÁV) szolgálatába lépett, és 1906-ban mint a MÁV aradi üzletvezetőségének vezető helyettese vonult nyugdíjba. Jelentős találmánya a vasúti kocsik

csapágyazásának tökéletesítése volt. A Korbuly-féle csapágyban az alsó és felső csapágycsésze zárt tokban kapott helyet. A tok körüli házban tárolt olaj végezte a csapok kenését. A ház és a tengely közötti hézag, bőrös tömítéssel volt lezárva, hogy az olaj ne tudjon kifolyni, illetve az olajba ne kerülhessen szennyezés kívülről. Ez a tömítés az elődje volt a jelenlegi Simmering- vagy Goetze-tömítéseknek. Az 1878-as párizsi világkiállításon kitüntetett csapágy anyagi okok miatt a MÁV-nál nem került bevezetésre. Az akkor még fennálló más vasutak (Arad-Csanádi, Oderbergi stb.) ugyanakkora sikerrel alkalmazták kocsijaikon, mint a Budapesti Városi Villamosvasutak, a Budapesti Közúti Villamos Társaság, valamint a Földalatti Villamos Vasút.

14. – 200 éve született Szabó József mérnök

Kalocsán, 1822. március 14-én született Szabó József (1822-1894) bányamérnök, geológus, egyetemi tanár, akadémikus, a hazai geológus iskola megteremtője és a kőzetkutatás világhírű szaktekintélye. 1837-től 1841-ig a pesti Tudományegyetemen filozófiát és jogot hallgatott, majd a selmecebányai bányászati Akadémián tanult. 1848-ban Kossuth Lajos minisztériumába került és a szabadságharc idején a puskaporgyártásnál segédkezett, mint Pest megyei salétrom-főfelügyelő. 1851-ben a filozófiadoktorává avatták; 1855-ben a budai állami főreáliskola, 1858-ban a pesti kereskedelmi akadémia, 1862-től a pesti Tudományegyetem ásvány-földtan tanszékének r. tanára. 1883-84-ben az egyetemi rektora. Tudományos munkásságának fő területe Magyarország harmadkori vulkánosságának tanulmányozása; a tudományos kőzettanban a trachitrendszer kifejtése. Úttörő jelentőségűek a magyar Alföld geológiai viszonyaira vonatkozó kutatásai is. Legelsőként állapította meg az Alföld medencealjzata jelentős mozgásainak észlelhető nyomait. Kiváló geológusok, mineralógusok egész nemzedékét nevelte fel; nevéhez fűződik a Budapesti egyetemi ásvány-kőzettani intézetének létrehozása, számos egyetemi i. tankönyv megírása. Emlékének megörökítésére 1897-ben a Földtani Társulat Szabó József emlékalapítványt létesített, s a legkiválóbb geológiai szakmunkákat háromévenként Szabó József érmmel tünteti ki.

15. – 150 éve született Wodetzky József csillagász

Versecen, 1872. március 15-én született Wodetzky József (1872-1956) csillagász, matematikus, egyetemi tanár. A pesti Tudományegyetemen, a párizsi Sorbonne-on és a szintén párizsi Collège de France-on tanult. Ezek után Pesten lett tanársegéd utána pedig magántanár. 1923-tól Debrecenben fizikatanár, egyetemi tanár, a Debreceni Magyar Királyi Tisza István Tudományegyetem Orvostudományi Karának dékánja (1928/1929, 1929/1930), majd 1934-től Pesten lett professzor. 1942-ben vonult nyugalomba, mint a Csillagászati Intézet igazgatója. Debrecenben kezdeményezte a csillagvizsgáló létrehozását. Kutatási területe a klasszikus csillagászat, az égi mechanika, az égitestek pályája és a többtest-probléma volt. A matematika területén is jelentőset alkotott. Számos könyv és publikáció írója volt.

15. – 125 éve született Winter Ernő mérnök

Győrben, 1897. március 15-én született Winter Ernő (1897-1971) vegyészmérnök, akadémikus, a magyar híradástechnika és vákuumtechnikai ipar és kutatás kimagasló képviselője. Munka mellett végezte tanulmányait a József Műegyetemen, ahol 1925-ben vegyészmérnöki képesítést szerzett. Friss diplomásként az Egyesült Izzólámpa és Villamossági Rt. kutatólaboratóriumában dolgozott vegyészként.

Kitűnő nemzetközi tekintélyű tudósokkal dolgozott Pfeifer Ignác műegyetemi professzor vezetése mellett. Bródy Imre, Selényi Pál, Bay Zoltán, Simonyi Károly, Millner Tivadar és mások munkássága számos szabadalom és találmány forrása lett. A Tungsramban dolgozta ki jelentős találmányait, a bárium elektroncsöveket, amelyek a külföldiekkel minden tekintetben versenyképesek voltak. Kifejlesztette a közvetett fűtésű katódot, valamint - munkatársaival - több eredeti rádiócső-konstrukciót is kidolgozott. Tőle származott az a világszerte alkalmazott eljárás, amellyel a rács másodlagos-emisszió megakadályozására a rácsot arany bevonattal látták el. A II. világháború után Winter dolgozta ki a legkisebb fogyasztású telepes csöveket, és a közvetlen fűtésű D sorozatot. 1950 után mikrohullámú csövek fejlesztésével is foglalkozott: különlegesen hosszú élettartamú, nagy teljesítményű készletkatódot dolgozott ki. 1950-ben a Távközlési Kutatóintézet munkatársa lett, 1962-ben az MTA Műszaki Fizikai Kutató Intézetének elektronfizikai osztályát vezette.

15. – Nemzeti ünnep, és a magyar sajtó napja

Március 15. napja a modern parlamentáris Magyarország megszületésének a napja. Az 1848. március 15-i forradalom célja a Habsburg uralom megszüntetése, a függetlenség és az alkotmányos berendezkedés kivívása volt. A sajtó-szabadság törvényi feltételeinek kiharcolására is emlékeznek a hazai sajtó képviselői, annak emlékére, hogy 1848-ban e napon nyomtatták ki a magyar sajtó első szabad termékét: a Tizenkét pontot és a Nemzeti Dalt.

15. – Fogyasztók világnapja

A fogyasztók, a fogyasztóvédelem, a fogyasztói jogok világnapját 1983 óta ünneplik március 15-én annak emlékére, hogy John F. Kennedy, az Amerikai Egyesült Államok (USA) elnöke 1962-ben ezen a napon külön üzenetet küldött az USA Kongresszusának, így kihirdette a következő négy alapvető fogyasztói jogot: a biztonsághoz, az információhoz, a választáshoz és a képviselethez. Az évek során ezek száma nyolcra növekedett (a meghallgatás, a kártérítés, az oktatás, az egészséges környezet), így ezek alapján alakította ki működését a Fogyasztóvédelmi Világszervezet, ill. az egyes országok saját fogyasztóvédelmi hivatala is. E világnapot a '80-as évek óta egyre több országban ünneplik, minden évben egy-egy téma köré szervezik az aktuális kampányt és rendezvényeket, elősegítve, fejlesztve a fogyasztók jogainak és szükségleteinek globális tudatosságát. E nap még alkalom arra is, hogy tiltakozzunk a fogyasztói jogokat aláásó piaci visszaélések ellen.

16. – Magyar zászló és címer napja

„Az Országgyűlés, fejet hajtva mindazon emberek, közösségek és emléküik előtt, akik e zászló és címer alatt harcolva életüket, szabadságukat adták a magyar nemzetért, vagy e zászló és címer tisztelete miatt szenvedtek bármilyen sérelmet vagy hátrányt, Magyarország zászlaja és címere iránti tisztelettől vezérelve, megbecsülésének kifejezése érdekében a nemzeti színről és ország címeréről szóló 1848. évi XXI. törvénycikk elfogadásának emlékére, március 16. napját a magyar zászló és címer napjává nyilvánítja.” – olvasható a 45/2014. (XII. 17.) OGY határozatban.

17. – 150 éve született Viczián Ede mérnök

Tápiófarmoson, 1872. március 17-én született Viczián Ede (1872-1931) mérnök. Hazánk vízerőinek

felmérésével úttörő munkát végzett a vízerőhasznosítás, ill. a tervszerű vízerőgazdálkodás előkészítése terén. 1909-től a soroksári Duna-ág szabályozásának tervezője és a kivitelezési munkálatok vezetője. Tervei szerint épült a tassi vízerőtelep is. A Tanácsköztársaság bukását követően ő volt a vízügyi műszaki szolgálat főnöke, és jelentős szerepe volt abban, hogy a trianoni békeszerződést az utódállamokra is kötelezettséget jelentő vízügyi rendelkezésekkel egészítsék ki.

17. – 130 éve született Szakáts Gábor mérnök

Makón, 1892. március 17-én született Szakáts Gábor (1892-1937) gépészmérnök, ipariskolai feltaláló. Legjelentősebb találmányai a haditechnika köréből valók. Közülük legismertebb a már az első világháborúban alkalmazott, égő folyadékot kilövellő lángszóró. E találmánya miatt az 1920. év elején Párizsban összeült nagykövetek tanácsa, mint háborús bűnöst nemzetközi bíróság elé kívánta állítani. Az első világháború után egy ideig Németországban és Angliában élt, majd szülővárosába tért vissza, hol találmányai kidolgozására laboratóriumot rendezett be.

19. – 100 éve született Polinszky Károly mérnök

Budapesten, 1922. március 19-én született Polinszky Károly (1922-1998) Kossuth-díjas vegyészmérnök, a kémiai tudomány doktora, egyetemi tanár, akadémikus és szakpolitikus. 1944-ben vegyészmérnöki, 1948-ban műszaki doktori oklevelet szerzett a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetemen. 1948-1949-ig a Magyar Ásványolaj-és Földgázkísérleti Intézet osztályvezetője, 1949-1950-ig az általa megszervezett Nehézvegyipari Kutatóintézet igazgatója volt. Oktatás és tudományszervezési munkája eredményeként jöttek létre, majd évekig irányítása alatt működtek a Veszprém városát a hazai vegyipar egyik felsőoktatási és kutatási bázisává tevő intézmények: Nehézvegyipari Kutatóintézet (1949-1952), a Veszprémi Vegyipari Egyetem (1951-1963), valamint a Műszaki Kémiai Kutatóintézet (1960-1963, 1966-1974). 1974-ben egy hónapig Magyarország művelődésügyi, 1974-től 1980-ig oktatásügyi minisztere volt. Részt vett a vegyészmérnök képzés reformjának munkálataiban, és nagy szerepe volt abban, hogy a mérnöki tárgyak súlya megnőtt a tantervekben. Az ő javaslatára került Simonyi Károly (1916-2001) mérnök, fizikus, műegyetemi professzor az egységes fizika-felvételi feladatokat összeállító bizottság élére. Az ő kezdeményezésére született meg hazánkban a központi egyetemi felvételi rendszer, melyet a 70-es években miniszterként az ország minden felsőoktatási intézményére kiterjesztett.

19. – 150 éve született Kossalka János mérnök

Vajdahunyadon, 1872. március 19-én született Kossalka János (1872-1944) mérnök, műegyetemi tanár, számos nagy folyami híd tervezője. Tanulmányait a budapesti Műegyetemen végezte, majd ugyanitt Kherndl Antal (1842-1919) mérnök, kutató, professzor tanársegédje lett. Hosszabb külföldi tanulmányút után a MÁV szolgálatába lépett (1896-98), majd a Kereskedelmi Minisztérium főmérnöke lett. Újabb külföldi tanulmányutat tett (Német- valamint Franciaországban és Angliában). 1903-ban a budapesti Műegyetemen műszaki doktori oklevelet, 1906-ban magántanári képesítést nyert, és a hídépítéstan meghívott előadója lett. 1909-ben Kanadában és az USA-ban járt, hol eleinte üzemi mérnökként, majd mint tervező dolgozott, és tanulmányokat folytatott a hídépítés terén. 1916-tól 1941-ig a budapesti Műegyetemen az I. sz. hídépítéstan tanszék ny. r. tanára, kiváló pedagógus volt. Az 1920-as évek végétől

a Budapesti Mérnöki Kamara elnökeként szorgalmazta az elhelyezkedni nem tudó diplomások érdekeinek képviseletét. 1926-tól 1934-ig a Keresztény Gazdasági Párt programjával országgyűlési képviselő, 1937-től a Magyar Mérnök- és Építész Egylet tiszteleti tagja volt. Tervei szerint épült a makói Maroshíd, a dunaföldvári és – Mihailich Győző hídépítő mérnökkel közös terv alapján – az óbudai Árpád-híd. Első díjat nyert a Boráros téri Duna-híd pályázatán is, azonban a feltételek módosítása miatt ez mégsem az ő tervei alapján került kivitelre. Kossalka János családjával együtt bombatámadás áldozata lett. A hídelmélet és statika, valamint a hídépítés terén egyaránt kimagasló és úttörő munkát végzett. Alapvető elméleti felismerése, a kinematika minden törvényének a statika egy rokon törvénye felel meg.

23. – Meteorológiai világnap

Március 23-án, a meteorológiai világnapon, az 1950-ben Bécsben megalakult – 1951-től az Egyesült Nemzetek Szövetségének (ENSZ) szakmai szervezeteként működő – Meteorológiai Világszervet (WMO) tevékenységére irányul a figyelem. Kofi Annan főtitkár, a WMO-t a „legelső hálózatépítőnek” nevezte.

23. – 120 éve született Schmidt Eligius Róbert mérnök

Karánsebesen, 1902. március 23-án született Schmidt Eligius Róbert (1902-1973) bányamérnök, geológus, hidrogeológus és egyetemi tanár. 1928-ban szerzett oklevelet a soproni Bányamérnöki és Erdőmérnöki Főiskolán, 1930-ban geológus doktori oklevelet nyert a szegedi tudományegyetemen. Két évet a bécsi műegyetemen és a tudományegyetemen, továbbá a leobeni bányászati főiskolán töltött. 1942-1944-ig a Magyar-Olasz Ásványolaj Rt. ügyvezető igazgatója volt. 1945-1951 között minisztériumokban tevékenykedett, majd ismét a Földtani Intézethez került, ahol 1966-ig a vízföldtani osztályt vezette. 1947-ben egyetemi rk. tanárrá nevezték ki a Budapesti Műszaki Egyetemen. A nagy medencék vízföldtanának és a geotektonika geomechanikai szempontú vizsgálatában kimagasló eredményeket ért el. Foglalkozott a hazai szénhidrogének kutatásával, sókutatással, majd 1945 után a hazai energiabázis kérdéseivel is. Életművében jelentős helyet foglal el az Alföldön mélyült számos fúrás és kút. Geomechanikai kutatásai során elsősorban tektonikai vizsgálatokat végzett. A hatvanas évek elejétől kezdve szakirodalmi cikkeiben a hazai hévizek, ásvány-, és gyógyvizek kutatásával, feltárásával, összetételével foglalkozott.

26. – 110 éve született Ronkay Ferenc mérnök

Selmechányán, 1912. március 26-án született Ronkay Ferenc (1912-1979) mérnök. A gépészmérnöki oklevelét a Műegyetemen szerezte 1935-ben. Budapesti Elektromos Műveknél dolgozva a villamos-energiatermelés és elosztás minden lényeges fázisában tevékenykedett. Részt vett a Mátravidéki Erőmű létesítésében is. A Villamos-energiaipari Kutatóintézet jogelődjeinél kutatómunkát végzett, elsősorban a villamosenergia-rendszerek együttműködése témakörben, majd a Magyar Villamos Művek (MVM) Tröszt jogelődjénél a teherelosztó üzemviteli szolgálatának a vezetője volt. Javaslati és az általa irányított hálózati kísérletek tapasztalatai alapján kidolgozott frekvencia és csereteljesítmény szabályozási rendszerrel valósult meg négy ország: Lengyelország, NDK, Csehszlovákia és hazánk villamosenergia-rendszereinek párhuzamos üzeme, ami a KGST energiarendszer magja volt. Kezdeményezésére dolgozták ki és alkalmazzák azt a módszert (és a hozzá szükséges villamos automatikát), amely az aszinkron energiarendszerek közötti átkapcsolásokat lehetővé tette. Tudományos közéleti tevékenységet az MTA

Villamos Bizottságában fejtett ki. Munkája mellett címzetes egyetemi tanáráként húsz éven át tanított a Budapesti Műszaki Egyetemen és rendszeres előadója volt a Mérnöktovábbképző Intézetnek. Előadásainak anyagából kb. húsz jegyzetet adtak ki, több könyvet és számos cikket írt. A Magyar Elektrotechnikai Egyesületben végzett szakmai tevékenységéért többször részesült kitüntetésben. Életművének nagyszerű terméke az 1955-ben megjelent „Erőművek villamos berendezései” című könyve. Az MMK Hő- és Villamosenergetikai Tagozat elnöksége 2002. november 6-i ülésén – a magyar energetikában átfogó és kiemelkedő színvonalú mérnöki eredmény elismerésére, a jelenleg is aktív tevékenységet végző energiamérnökök részére – Ronkay Ferenc Energiamérnök Díjat alapított.

Felhasznált irodalom:

- *MMK Történeti (Bizottság) Munkacsoport: Magyar mérnökök évfordulói 2022-ben*
Internet: mmk.hu/kamarai/historia
- *Évfordulóink a műszaki és természettudományokban*
MTESZ Tudomány- és Technikatörténeti Bizottsága sorozatának egyes kötetei
- *História – Tudósnaptár - Természettudósokhoz kapcsolódó évfordulók*
Internet: tudosnaptar.kfki.hu/historia
- Nagy Ferenc szerk.: *Magyar tudóslexikon A-tól Zs-ig*
1997. – BETTER – MTESZ – OMIKK
- Kenyeres Ágnes szerk.: *Magyar Életrajzi Lexikon I-IV.*
1967-1990. – Akadémiai Kiadó
- Fejér László szerk.: *Vizeink krónikája*
2001. VMLK Budapest
- *Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala és jogelőd Magyar Szabadalmi Hivatal kiadványai*
Internet: sztnh.gov.hu
- Millenáris Tudástár: „Álmok Álmodói 20” kiállítás digitalizált dokumentumai
Internet: tudastar.almokalmodoi.hu
- *Mérnöki évfordulók, emlénapok és programok - 2014. január 1-től havi bontásban*
Internet: mmk.hu/kamarai/historia
- *Egyéb életrajzi és műszaki források*

Készítette: Sipos László József villamosmérnök, minőségügyi szakmérnök

Magyar Mérnöki Kamara (MMK) Történeti (Bizottság) Munkacsoport tagja